

**PODATEK OD SPADKÓW
I DAROWIZN**

**PODATEK OD CZYNNOŚCI
CYWILNOPRAWNYCH**

ĆWICZENIA 7

PSD – OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

ŹRÓDŁO
DOCHODÓW
GMINY

BEZPOŚREDNI

TYPU
MAJĄTKOWEGO

PODATEK OD SPADKÓW I DAROWIZN A PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH

Wyrok WSA w Gliwicach z 4 września 2013 r. I SA/GI 278/13

„nie do przyjęcia jest objęcie opodatkowaniem - na podstawie przepisów u.p.d.o.f. - przychodów otrzymanych w dziale spadku jako spłaty. W ocenie Sądu takie opodatkowanie godzi również w przepisy Konstytucji RP. Rację ma zatem strona skarżąca wskazując, że prowadziłoby ono do dwukrotnego opodatkowania tego samego przychodu, tj. raz podatkiem od spadków, drugi raz podatkiem dochodowym. Konsekwencją tego byłoby naruszenie art. 84 Konstytucji RP, stanowiącego że każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków określonych ustawą, ale tylko wówczas, gdy ustawa taki podatek od określonego przychodu (dochodu) przewiduje. Stanowisko organu interpretacyjnego wskazujące na konieczność opodatkowania spłat otrzymanych w wyniku działu spadku, z jednoczesnym pominięciem objęcia takim opodatkowaniem udziału niepodlegającego spłacie innego spadkobiercy - siostry skarżącego, prowadziłoby do oczywistej nierówności w traktowaniu podatników, co z kolei stanowiłoby naruszenie art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, w myśl którego wszyscy są równi wobec prawa oraz, że wszyscy mają prawo równego traktowania przez władze publiczne. Co więcej prowadziłoby do różnicowania sytuacji spadkobierców w zależności od tego, czy nabyte w drodze spadku rzeczy są podzielne, czy niepodzielne, przy czym spadkobiercy rzeczy niepodzielnych byłiby w gorszej sytuacji od spadkobierców rzeczy podzielnych, bowiem ciążyłby na nich dodatkowy obowiązek podatkowy, tj. w podatku dochodowym od osób fizycznych.”

PSD A PCC

PODATEK OD SPADKÓW I DAROWIZN	PODATEK OD CZYNNOŚCI CYWILNOPRAWNYCH
PODATEK MAJĄTKOWY OD NIEODPŁATNEGO PRZYROSTU MAJĄTKU	PODATEK OBROTOWY OD NIEPROFESJONALNEGO PRZYROSTU MAJĄTKU
OPODATKOWANIE SKUTKÓW CZYNNOŚCI	OPODATKOWANIE CZYNNOŚCI PRAWNEJ
UMOWY: • DAROWIZNY • O DZIAŁ SPADKU • O ZNIESIENIE WSPÓŁWSŁASNOŚCI	

Wyrok WSA z dnia 9 listopada 2011 r. w Łodzi I SA/Łd I 173/11

„w przypadku nabycia prawa do spadku (dziedziczenia) stwierdzonego prawomocnym postanowieniem sądu, spadkobierca jest zobowiązany do uiszczenia podatku od spadków i darowizn, zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy o spadkach i darowiznach, a obowiązek podatkowy w tej mierze powstaje z chwilą przyjęcia spadku (art. 6 ust. 1 pkt 1). Do celów wymiaru podatku od spadków i darowizn nie ma istotnego znaczenia dział spadku, który z kolei podlega podatkowi od czynności cywilnoprawnych w części dotyczącej spłat lub dopłat - stosownie do uregulowania art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. f) ustawy z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (t. j. Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz. 649 ze zm.).

(...) natomiast z chwilą dokonania działu spadku, spadkobierca jest obowiązany do uiszczenia podatku od czynności cywilnoprawnych (por. wyrok NSA z dnia 10 lutego 1995 r., III SA 898/94, LEX nr 26556). Przyjęcie przez ustawodawcę rozwiązania, w myśl którego obowiązek podatkowy w spadkach i darowiznach nie jest związany z działem spadku, lecz z przyjęciem spadku, wynika, jak się wydaje, z faktu zapewnienia wpływu środków do budżetu Skarb Państwa. W przeciwnym razie pobór daniny publicznej (podatku) byłby odroczony na bliżej nieokreślony moment w przyszłości, tj. do czasu działu spadku, ten jednak mógłby nigdy nie nastąpić. Spadkobiercy z jakiś powodów mogliby bowiem nie być zainteresowani dokonaniem działu spadku. Dla wymiaru podatku od spadków i darowizn nie ma zatem istotnego znaczenia dział spadku, który z kolei podlega podatkowi od czynności cywilnoprawnych - w części dotyczącej spłat lub dopłat - stosownie do uregulowania art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. f) ustawy z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (t.j.: Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz. 649 ze zm.).”

PSD – PODMIOT PODATKU

Art. 1. u.p.s.d.

1. Podatkowi od spadków i darowizn, zwanemu dalej „podatkiem”, podlega nabycie przez osoby fizyczne własności rzeczy znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub praw majątkowych wykonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (...)

Art. 2. u.p.s.d.

Nabycie własności rzeczy znajdujących się za granicą lub praw majątkowych wykonywanych za granicą podlega podatkowi, jeżeli w chwili otwarcia spadku lub zawarcia umowy darowizny nabywca był obywatelem polskim lub miał miejsce stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

PSD – PODMIOT PODATKU

GRUPA PODATKOWA	OSOBY ZALICZANE DO GRUPY PODATKOWEJ	
GRUPA I	małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, zięcia, synową, rodzeństwo, ojczyma, macochę i teściów	*za rodziców w rozumieniu ustawy uważa się również przysposabiających
GRUPA II	zstępnych rodzeństwa, rodzeństwo rodziców, zstępnych i małżonków pasierbów, małżonków rodzeństwa i rodzeństwo małżonków, małżonków rodzeństwa małżonków, małżonków innych zstępnych	*za zstępnych w rozumieniu ustawy uważa się także przysposobionych i ich zstępnych
GRUPA III	inni nabywcy	

PSD – PRZEDMIOT PODATKU

dziedziczenia, zapisu zwykłego, dalszego zapisu, zapisu windykacyjnego, polecenia testamentowego;

darowizny, polecenia darczyńcy;

zasiedzenia;

nieodpłatnego zniesienia współwłasności;

zachowku, jeżeli uprawniony nie uzyskał go w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny lub w drodze dziedziczenia albo w postaci zapisu;

nieodpłatnej: renty, użytkowania oraz służebności;

nabycia prawa do wkładu oszczędnościowego na podstawie dyspozycji wkładem na wypadek śmierci;

nabycia jednostek uczestnictwa na podstawie dyspozycji uczestnika funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego na wypadek jego śmierci.

PSD - WYŁĄCZENIA

nabycie własności rzeczy ruchomych znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub praw majątkowych podlegających wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli w dniu nabycia ani nabywca, ani też spadkodawca lub darczyńca nie byli obywatelami polskimi i nie mieli miejsca stałego pobytu lub siedziby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

nabycie w drodze spadku, zapisu windykacyjnego lub darowizny praw autorskich i praw pokrewnych, praw do projektów wynalazczych, znaków towarowych i wzorów zdobniczych oraz wierzytelności wynikających z nabycia tych praw;

nabycie w drodze dziedziczenia środków z pracowniczego programu emerytalnego;

nabycie w drodze spadku środków zgromadzonych na rachunku zmarłego członka otwartego funduszu emerytalnego;

nabycie w drodze spadku środków zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym oraz na indywidualnym koncie zabezpieczenia emerytalnego;

nabycie w drodze spadku kwoty składek zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

PSD – OBOWIĄZEK PODATKOWY

1) przy nabyciu w drodze dziedziczenia

– z chwilą przyjęcia spadku;

2) przy nabyciu w drodze zapisu zwykłego, dalszego zapisu lub z polecenia testamentowego

– z chwilą wykonania zapisu zwykłego, dalszego zapisu lub polecenia;

2a) przy nabyciu tytułem zachowku

– z chwilą zaspokojenia roszczenia;

2b) przy nabyciu w drodze zapisu windykacyjnego

– z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia sądu stwierdzającego nabycie spadku, postanowienia częściowego stwierdzającego nabycie przedmiotu zapisu windykacyjnego, zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia lub wydania europejskiego poświadczenia spadkowego;

3) przy nabyciu praw do wkładów oszczędnościowych określonych w art. 1 ust. 2

– z chwilą śmierci wkładcy;

3a) przy nabyciu jednostek uczestnictwa określonych w art. 1 ust. 2

– z chwilą śmierci uczestnika funduszu inwestycyjnego;

PSD – OBOWIĄZEK PODATKOWY

4) przy nabyciu w drodze darowizny

– z chwilą złożenia przez darczyńcę oświadczenia w formie aktu notarialnego, a w razie zawarcia umowy bez zachowania przewidzianej formy

– z chwilą spełnienia przyrzeczonego świadczenia; jeżeli ze względu na przedmiot darowizny przepisy wymagają szczególnej formy dla oświadczeń obu stron, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą złożenia takich oświadczeń;

5) przy nabyciu z polecenia darczyńcy

– z chwilą wykonania polecenia;

6) przy nabyciu w drodze zasiedzenia

– z chwilą uprawomocnienia się postanowienia sądu stwierdzającego zasiedzenie;

7) przy nabyciu w drodze nieodpłatnego zniesienia współwłasności

– z chwilą zawarcia umowy albo ugody lub uprawomocnienia się orzeczenia sądu, jeżeli ich skutkiem jest nieodpłatne zniesienie współwłasności;

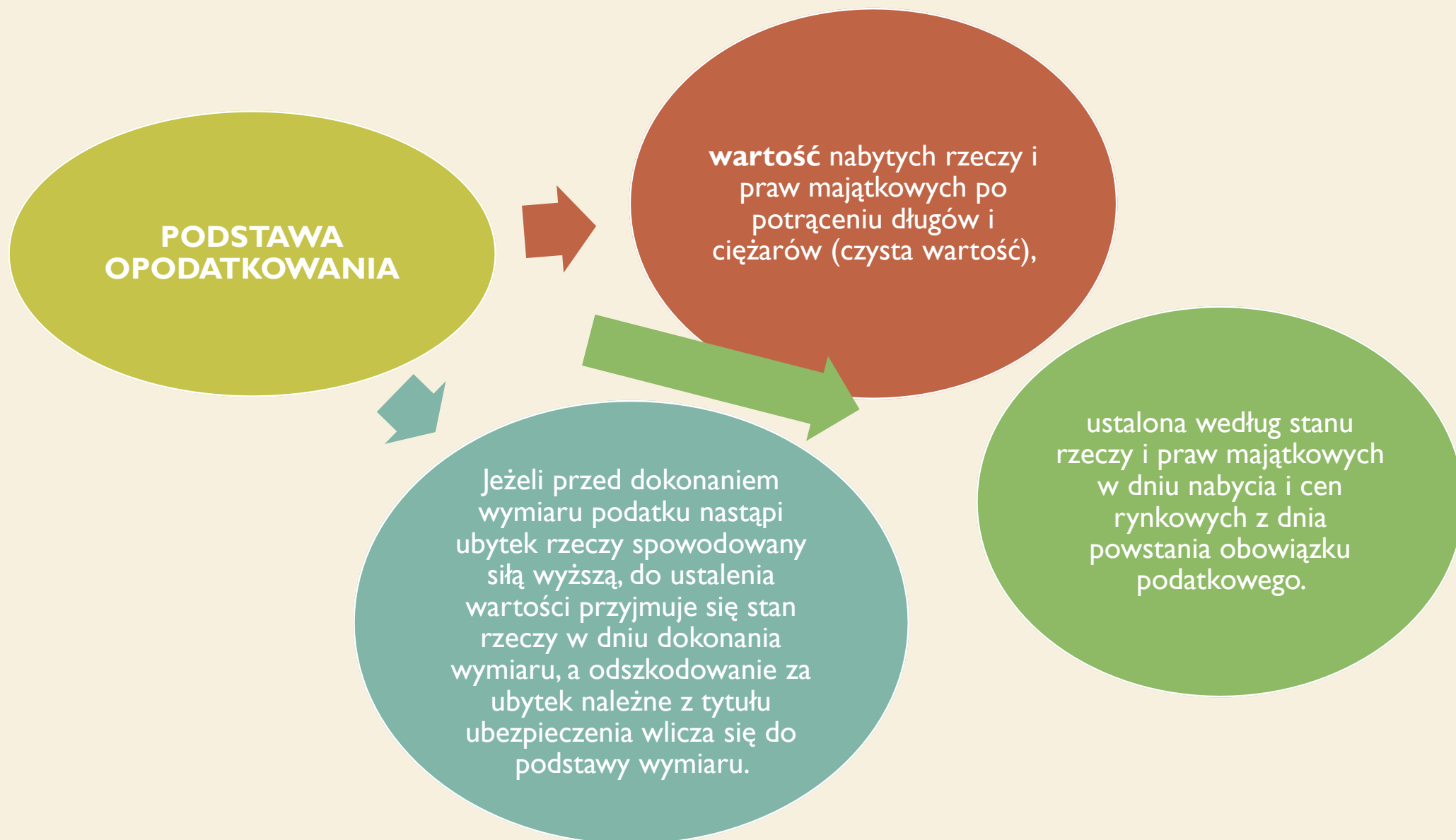
8) przy nabyciu w drodze nieodpłatnej służebności, renty oraz użytkowania

– z chwilą ustanowienia tych praw.

PSD – OBOWIĄZEK PODATKOWY

OKOLICZNOŚĆ	MOMENT POWSTANIA OBOWIĄZKU PODATKOWEGO
NABYCIE W CZĘŚCIACH	obowiązek podatkowy powstaje z chwilą nabycia poszczególnych części
NABYCIE POD WARUNKIEM ZAWIESZAJĄCYM	obowiązek podatkowy powstaje z chwilą ziszczenia się warunku. Naczelnik urzędu skarbowego może jednak ustalić należność podatkową, jaka przypadałaby w razie ziszczenia się takiego warunku, i należność tę zabezpieczyć
NABYCIE POD WARUNKIEM ROZWIĄZUJĄCYM	uważa się w rozumieniu ustawy za nabycie bezwarunkowe w razie spełnienia się warunku rozwiązującego w ciągu 3 lat od dnia nabycia, decyzja ustalająca zobowiązanie podatkowe podlega uchyleniu
NABYCIE NIEZGŁOSZONE DO OPODATKOWANIA STWIERDZONE NASTĘPNIE PISMEM	obowiązek podatkowy powstaje z chwilą sporządzenia pisma
NABYCIE STWIERDZONE NASTĘPNIE ORZECZENIEM SĄDOWYM	obowiązek podatkowy powstaje z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia
NABYCIE NIE ZOSTAŁO ZGŁOSZONE DO OPODATKOWANIA	obowiązek podatkowy powstaje z chwilą powołania się przez podatnika przed organem podatkowym na fakt nabycia

PSD – PODSTAWA OPODATKOWANIA

PSD – PODSTAWA OPODATKOWANIA

DŁUGI I CIĘŻARY

- długi obejmują pieniężne roszczenia obdarowanego, spadkobiercy, zapisobiorcy z tytułu poczynionych przez niego nakładów na przedmiot darowizny i spadku.
- przez ciężar rozumieć także należy inne niż dług obciążenie przedmiotu opodatkowania, wpływające na zmniejszenie jego wartości rynkowej
- powinny prowadzić do pomniejszenia wartości przysporzenia, a nie majątku podatnika
- do długów i ciężarów zalicza się również:
 - koszty leczenia i opieki w czasie ostatniej choroby spadkodawcy, jeżeli nie zostały pokryte za jego życia i z jego majątku,
 - koszty pogrzebu spadkodawcy, łącznie z nagrobkiem, w takim zakresie, w jakim koszty te odpowiadają zwyczajom przyjętym w danym środowisku, jeżeli nie zostały pokryte z majątku spadkodawcy, z zasiłku pogrzebowego lub nie zostały zwrócone w innej formie, oraz
 - koszty postępowania spadkowego, wynagrodzenie wykonawcy testamentu, obowiązki wykonania zapisów i poleceń zamieszczonych w testamencie, wypłaty z tytułu zachowku oraz inne obowiązki wynikające z przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących spadków.

PSD – PODSTAWA OPODATKOWANIA

przy nabyciu w drodze zasiedzenia	wyłącza się z podstawy opodatkowania wartość nakładów dokonanych na rzecz przez nabywcę podczas biegu zasiedzenia
jeżeli budynek stanowiący część składową gruntu będącego przedmiotem nabycia został wzniesiony przez osobę nabywającą nieruchomość przez zasiedzenie	z podstawy opodatkowania wyłącza się wartość tego budynku
przy nabyciu w drodze nieodpłatnego zniesienia współwłasności	podstawę opodatkowania stanowi wartość rzeczy lub praw majątkowych, w części przekraczającej wartość udziału we współwłasności, który przed jej zniesieniem przysługiwał nabywcy

PSD – PODSTAWA OPODATKOWANIA

Art. 8 u.p.s.d.

1. Wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych przyjmuje się w wysokości określonej przez nabywcę, jeżeli odpowiada ona wartości rynkowej tych rzeczy i praw, a wartość praw do wkładów oszczędnościowych – w wysokości tych wkładów.

1a. Wartość jednostek uczestnictwa przyjmuje się w wysokości ustalonej przez fundusz inwestycyjny zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.

3. Wartość rynkową rzeczy lub praw majątkowych określa się na podstawie przeciętnych cen stosowanych w obrocie rzeczami tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem ich miejsca położenia, stanu i stopnia zużycia, oraz w obrocie prawami majątkowymi tego samego rodzaju, z dnia powstania obowiązku podatkowego.

4. Jeżeli nabywca nie określił wartości nabytych rzeczy lub praw majątkowych albo wartość określona przez niego nie odpowiada, według oceny naczelnika urzędu skarbowego wartości rynkowej, organ ten wezwie nabywcę do jej określenia, podwyższenia lub obniżenia, w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia doręczenia wezwania, podając jednocześnie wartość według własnej, wstępnej oceny. Jeżeli nabywca, pomimo wezwania, nie określił wartości lub podał wartość nieodpowiadającą wartości rynkowej, naczelnik urzędu skarbowego dokona jej określenia z uwzględnieniem opinii biegłego lub przedłożonej przez nabywcę wyceny rzeczoznawcy. Jeżeli organ podatkowy powoła biegłego, a wartość określona z uwzględnieniem jego opinii różni się o więcej niż 33% od wartości podanej przez nabywcę, koszty opinii biegłego ponosi nabywca.

5. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio, jeżeli kilku nabywców podało różne wartości tej samej rzeczy lub prawa majątkowego.

PSD – SKALE I STAWKI PODATKOWE

I. stopień zdolności płatniczej podatnika mierzonego wielkością podstawy opodatkowania, którą stanowi czysta wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych

Opodatkowaniu podlega nabycie przez nabywcę, od jednej osoby, własności rzeczy i praw majątkowych o czystej wartości przekraczającej:

- 1) 9637 zł – jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do I grupy podatkowej;
- 2) 7276 zł – jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do II grupy podatkowej;
- 3) 4902 zł – jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do III grupy podatkowej.

PSD – SKALE I STAWKI PODATKOWE

2. osobisty stosunek nabywcy do osoby, od której lub po której zostały nabyte rzeczy i prawa majątkowe; element ten znajduje odzwierciedlenie w zakwalifikowaniu do określonych grup podatkowych

Kwoty nadwyżki w zł		Podatek wynosi
ponad	do	
1) od nabywców zaliczonych do I grupy podatkowej		
	10 278	3%
10 278	20 556	308 zł 30 gr i 5% nadwyżki ponad 10 278 zł
20 556		822 zł 20 gr i 7% nadwyżki ponad 20 556 zł
2) od nabywców zaliczonych do II grupy podatkowej		
	10 278	7%
10 278	20 556	719 zł 50 gr i 9% od nadwyżki ponad 10 278 zł
20 556		1644 zł 50 gr i 12% od nadwyżki ponad 20 556 zł
3) od nabywców zaliczonych do III grupy podatkowej		
	10 278	12%
10 278	20 556	1233 zł 40 gr i 16% od nadwyżki ponad 10 278 zł
20 556		2877 zł 90 gr i 20% od nadwyżki ponad 20 556 zł

PSD – ZWOLNIENIA PODATKOWE

zwolnienia związane z prowadzeniem gospodarki rolnej	· nabycie własności gruntów stanowiących gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym wraz z będącymi ich częścią składową drzewami i innymi roślinami, pod warunkiem że w wyniku nabycia zostanie utworzone lub powiększone gospodarstwo rolne, a powierzchnia gospodarstwa rolnego utworzonego lub powstałego w wyniku powiększenia będzie nie mniejsza niż 1 ha i nie większa niż 300 ha oraz gospodarstwo to będzie prowadzone przez nabywcę przez okres co najmniej pięciu lat od dnia nabycia; zwolnienie to stanowi pomoc <i>de minimis</i> w rolnictwie, o której mowa w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> w sektorze rolnym (art. 4 ust. 1 pkt 1 u.p.s.d.)
zwolnienia o charakterze mieszkaniowym	· nabycie w drodze darowizny pieniędzy lub innych rzeczy przez osobę zaliczoną do I grupy podatkowej w wysokości nieprzekraczającej 9637 zł od jednego darczyńcy, a od wielu darczyńców łącznie nie więcej niż 19 274 zł w okresie pięciu lat od daty pierwszej darowizny, jeżeli pieniądze te lub rzeczy obdarowany przeznaczy w okresie dwunastu miesięcy od dnia ich otrzymania na wkład budowlany lub mieszkaniowy do spółdzielni, budowę domu jednorodzinnego, nabycie lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość albo spłatę zabezpieczonego hipoteką kredytu mieszkaniowego wraz z odsetkami (art. 4 ust. 1 pkt 5 u.p.s.d.); · nabycie w drodze darowizny praw do rachunku oszczędnościowo-kredytowego przez osobę pozostającą faktycznie we wspólnym pożyciu małżeńskim z posiadaczem rachunku oszczędnościowo-kredytowego w kasie mieszkaniowej, pod warunkiem przeznaczenia środków zgromadzonych na tym rachunku na cele mieszkaniowe (art. 5 ust. 1 pkt 6 u.p.s.d.)
zwolnienia o charakterze szczególnym	· nabycie w drodze spadku lub zapisu windykacyjnego dzieł sztuki i rękopisów będących przedmiotem twórczości spadkodawcy oraz materiałów bibliotecznych, jeżeli spadkodawca zajmował się twórczością lub działalnością naukową, oświatową, artystyczną, literacką lub publicystyczną (art. 5 ust. 1 pkt 9 lit b u.p.s.d.); · nabycie w drodze spadku prawa do rekompensaty w rozumieniu ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (art. 5 ust. 1 pkt 16 u.p.s.d.)
zwolnienia dotyczące zmiany stosunków prawnych w zakresie współwłasności rzeczy	nabycie własności fizycznie wydzielonych części nieruchomości w drodze zasiedzenia przez osoby będące współwłaścicielami ułamkowych części nieruchomości zwalnia się do wysokości udziału we współwłasności (art. 5 ust. 1 pkt 8 u.p.s.d.)

PSD – ZWOLNIENIE Z ART. 4A

PODMIOT UPRAWNIONY	małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, rodzeństwo, ojczyma i macochę
PRZEDMIOT ZWOLNIENIA	nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych
WARUNKI SKORZYSTANIA ZE ZWOLNIENIA	zgłoszą nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego w terminie 6 miesięcy od dnia powstania obowiązku podatkowego powstałego na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 2–5, 7 i 8 oraz ust. 2, a w przypadku nabycia w drodze dziedziczenia – w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu stwierdzającego nabycie spadku, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4, Jeżeli dokumentem potwierdzającym nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych jest akt poświadczenia dziedziczenia lub europejskie poświadczenie spadkowe, termin 6 miesięcy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, do zgłoszenia tego nabycia właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego liczy się od dnia zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia lub wydania europejskiego poświadczenia spadkowego, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4.
	Jeżeli nabywca dowiedział się o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych po upływie terminów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a, zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, stosuje się, gdy nabywca zgłosi te rzeczy lub prawa majątkowe naczelnikowi urzędu skarbowego nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o ich nabyciu, oraz uprawdopodobni fakt późniejszego powzięcia wiadomości o ich nabyciu

PSD – ZWOLNIENIE Z ART. 4A

ZWOLNIENIE Z OBOWIĄZKU ZGŁOSZENIA NABYCIA WŁASNOŚCI RZECZY LUB PRAW MAJĄTKOWYCH	Obowiązek zgłoszenia nie obejmuje przypadków, gdy: 1) wartość majątku nabytego łącznie od tej samej osoby lub po tej samej osobie w okresie 5 lat, poprzedzających rok, w którym nastąpiło ostatnie nabycie, doliczona do wartości rzeczy i praw majątkowych ostatnio nabytych, nie przekracza kwoty określonej w art. 9 ust. 1 pkt 1 lub 2) nabycie następuje na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego albo w tej formie zostało złożone oświadczenie woli jednej ze stron.
DAROWIZNA LUB POLECENIE DARCZYŃCY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	w przypadku gdy przedmiotem nabycia tytułem darowizny lub polecenia darczyńcy są środki pieniężne, udokumentują ich otrzymanie dowodem przekazania na rachunek płatniczy nabywcy, na jego rachunek, inny niż płatniczy, w banku lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej lub przekazem pocztowym
ZWOLNIENIE Z OBOWIĄZKU UDOKUMENTOWANIA OTRZYMANIA ŚRODKÓW	wartość majątku nabytego łącznie od tej samej osoby w okresie 5 lat poprzedzających rok, w którym nastąpiło ostatnie nabycie, doliczona do wartości rzeczy i praw majątkowych ostatnio nabytych, przekracza kwotę określoną w art. 9 ust. 1 pkt 1
KONSEKWENCJE NIESPEŁNIENIA WARUNKÓW ZWOLNIENIA	W przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w ust. 1–2, nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych podlega opodatkowaniu na zasadach określonych dla nabywców zaliczonych do I grupy podatkowej

PSD – ULGA MIESZKANIOWA

W przypadku nabycia własności (współwłasności):

- budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość,
- spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego lub udziału w takim prawie,
- spółdzielczego prawa do domu jednorodzinnego albo udziału w takim prawie

PODMIOT UPRAW- NIONY

wszyscy podatnicy, którzy nabyli własność rzeczy lub praw ww. na podstawie wskazanych tytułów

I GRUPA PODATKOWA

w drodze:

- dziedziczenia,
- zapisu zwykłego,
- zapisu windykacyjnego,
- dalszego zapisu,
- polecenia testamentowego,
- darowizny lub
- polecenia darczyńcy

II GRUPA PODATKOWA

w drodze:

- dziedziczenia,
- zapisu zwykłego,
- zapisu windykacyjnego,
- dalszego zapisu lub
- polecenia testamentowego

III GRUPA PODATKOWA

w drodze:

- dziedziczenia,
- zapisu zwykłego,
- zapisu windykacyjnego,
- dalszego zapisu lub
- polecenia testamentowego

jeżeli sprawowały opiekę nad wymagającym takiej opieki spadkodawcą, na podstawie pisemnej umowy z podpisem notarialnie poświadczonym, przez co najmniej dwa lata od dnia poświadczenia podpisów przez notariusza

ISTOTA

nie wlicza się do podstawy opodatkowania ich czystej wartości do łącznej wysokości nieprzekraczającej 110 m² powierzchni użytkowej budynku lub lokalu. W przypadku nabycia części (udziału) budynku mieszkalnego lub lokalu albo udziału w spółdzielczym prawie do budynku mieszkalnego lub lokalu ulga przysługuje stosownie do wielkości udziału

PSD – ULGA MIESZKANIOWA

POWIERZ- CHNIA UŻYTKOWA	Za powierzchnię użytkową budynku (lokalu) w rozumieniu ustawy uważa się powierzchnię mierzoną po wewnętrznej długości ścian pomieszczeń na wszystkich kondygnacjach (podziemnych i naziemnych, z wyjątkiem powierzchni piwnic i klatek schodowych oraz szybów dźwigów). Powierzchnie pomieszczeń lub ich części oraz część kondygnacji o wysokości w świetle od 1,40 m do 2,20 m zalicza się do powierzchni użytkowej budynku w 50%, a jeżeli wysokość jest mniejsza niż 1,40 m – powierzchnię tę pomija się.
WARUNKI SKORZYSTANI A Z ULGI	1) spełniają wymogi określone w art. 4 ust. 4 (obywatelstwo polskie lub jednego z państw członkowskich EFTA) 2) nie są właścicielami innego budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość bądź będąc nimi przeniosą własność budynku lub lokalu na rzecz zstępnych, Skarbu Państwa lub gminy w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia zeznania podatkowego albo zawarcia umowy darowizny w formie aktu notarialnego; 3) nie przysługuje im spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego lub wynikające z przydziału spółdzielni mieszkaniowej: prawo do domu jednorodzinnego lub prawo do lokalu w małym domu mieszkalnym, a w razie dysponowania tymi prawami przekażą je zstępnym lub przekażą do dyspozycji spółdzielni, w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia zeznania podatkowego albo zawarcia umowy darowizny w formie aktu notarialnego; 4) nie są najemcami lokalu lub budynku lub będąc nimi rozwiążą umowę najmu w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia zeznania podatkowego albo zawarcia umowy darowizny w formie aktu notarialnego; 5) będą zamieszkiwać będąc zameldowanymi na pobyt stały w nabytym lokalu lub budynku i nie dokonają jego zbycia przez okres 5 lat: a) od dnia złożenia zeznania podatkowego lub zawarcia umowy darowizny w formie aktu notarialnego – jeżeli w chwili złożenia zeznania lub zawarcia umowy darowizny nabywca mieszka i jest zameldowany na pobyt stały w nabytym lokalu lub budynku, b) od dnia zamieszkania potwierdzonego zameldowaniem na pobyt stały w nabytym lokalu lub budynku – jeżeli nabywca zamieszka i dokona zameldowania na pobyt stały w ciągu roku od dnia złożenia zeznania podatkowego lub zawarcia umowy darowizny w formie aktu notarialnego.

PSD – WARUNKI I TRYB PŁATNOŚCI

Art. 17a. u.p.s.d.

1. Podatnicy podatku są obowiązani, z zastrzeżeniem ust. 2, złożyć, w terminie **miesiaca od dnia powstania obowiązku podatkowego**, właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego zeznanie podatkowe o nabyciu rzeczy lub praw majątkowych według ustalonego wzoru. Do zeznania podatkowego dołącza się dokumenty mające wpływ na określenie podstawy opodatkowania.
2. Obowiązek składania zeznań podatkowych nie dotyczy przypadków, w których podatek jest pobierany przez płatnika.
3. W przypadku nabycia rzeczy lub praw majątkowych niewykazanych w zeznaniu podatkowym, podatnik jest obowiązany do złożenia korekty zeznania podatkowego organowi, któremu złożono zeznanie podatkowe, w terminie 14 dni od dnia, w którym dowiedział się o ich nabyciu.
4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wzór zeznania podatkowego, a także szczegółowy zakres zawartych w nim danych, uwzględniając w szczególności:
 - a) imię i nazwisko (nazwę lub firmę) oraz ostatni adres spadkodawcy, darczyńcy lub innej osoby, od której lub po której zostały nabyte rzeczy lub prawa majątkowe, oraz jej identyfikator podatkowy,
 - b) dane dotyczące przedmiotu opodatkowania, w tym nabyte rzeczy i prawa majątkowe, miejsce położenia tych rzeczy lub wykonywania praw majątkowych, wraz z ich wartością rynkową, oraz długi i ciężary obciążające nabyte rzeczy i prawa majątkowe, a także nakłady poczynione na rzeczy nabyte w drodze zasiedzenia,
 - c) dane podatników obowiązanych do złożenia zeznania podatkowego, w tym imiona, nazwiska, adresy i identyfikatory podatkowe, dane stanowiące podstawę zaliczenia do grupy podatkowej, o której mowa w art. 14, oraz wielkość nabytego udziału;
 - 2) rodzaje dokumentów, które powinny być dołączone do zeznania podatkowego, uwzględniając konieczność potwierdzenia nabycia rzeczy lub praw majątkowych wymienionych w zeznaniu podatkowym, posiadania przez zbywcę tytułu prawnego do tych rzeczy lub praw, istnienia długów i ciężarów, obciążających nabyte rzeczy lub prawa majątkowe, a przy nabyciu w drodze zasiedzenia – poniesienie nakładów na rzecz przez nabywcę podczas biegu zasiedzenia;
 - 3) przypadki, w których może być złożone wspólne zeznanie podatkowe, oraz tryb jego składania, uwzględniając konieczność uproszczenia postępowania podatkowego oraz zmniejszenia kosztów jego prowadzenia.

PSD – WARUNKI I TRYB PŁATNOŚCI

Art. 18. u.p.s.d.

I. Notariusze są płatnikami podatku od dokonanej w formie aktu notarialnego:

- 1) darowizny;
- 2) umowy nieodpłatnego zniesienia współwłasności lub ugody w tym przedmiocie;
- 3) umowy nieodpłatnego ustanowienia służebności;
- 4) umowy nieodpłatnego ustanowienia użytkowania.

PCC – OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

PCC A P.T.U.

Art. 2. u.p.c.c.

Nie podlegają podatkowi:

4) czynności cywilnoprawne, inne niż umowa spółki i jej zmiany:

- a) w zakresie, w jakim są opodatkowane podatkiem od towarów i usług,
- b) jeżeli przynajmniej jedna ze stron jest zwolniona od podatku od towarów i usług z tytułu dokonania tej czynności, z wyjątkiem: – umów sprzedaży i zamiany, których przedmiotem jest nieruchomości lub jej część, albo prawo użytkowania wieczystego, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej lub prawo do miejsca postojowego w garażu wielostanowiskowym lub udział w tych prawach, – umów sprzedaży udziałów i akcji w spółkach handlowych;

PCC – PRZEDMIOT PODATKU

CZYNNOŚCI CYWILNOPRAWNE	Art. 1 ust. 1 pkt 1 u.p.c.c.
ZMIANY UMÓW, JEŻELI POWODUJĄ ONE PODWYŻSZENIE PODSTAWY OPODATKOWANIA	Art. 1 ust. 1 pkt 2 u.p.c.c. z zastrzeżeniem art. 1 ust. 3 pkt 4 u.p.c.c.
ORZECZENIA SĄDÓW, W TYM SĄDÓW POLUBOWNYCH, ORAZ UGODY, JEŻELI WYWOŁUJĄ TAKIE SAME SKUTKI PRAWNE, JAK CZYNNOŚCI CYWILNOPRAWNE	Art. 1 ust 1 pkt 3 u.p.c.c.

PCC – PRZEDMIOT PODATKU

czynności cywilnoprawne

umowy sprzedaży oraz zamiany rzeczy i praw majątkowych,

umowy pożyczki pieniędzy lub rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku,

umowy darowizny – w części dotyczącej przejęcia przez obdarowanego długów i ciężarów albo zobowiązań darczyńcy,

umowy dożywocia,

umowy o dział spadku oraz umowy o zniesienie współwłasności – w części dotyczącej spłat lub dopłat,

ustanowienie hipoteki,

ustanowienie odpłatnego użytkowania, w tym nieprawidłowego, oraz odpłatnej służebności,

umowy depozytu nieprawidłowego,

umowy spółki;

I SA/Sz 590/I3 - Wyrok WSA w Szczecinie

„Z analizy postanowień art. 1 u.p.c.c. wynika, że obowiązkowi podatkowemu w zakresie podatku od czynności cywilnoprawnych podlegają tylko te czynności, które wyraźnie wymieniono w cytowanym wyżej przepisie. Lista czynności podlegających podatkowi od czynności cywilnoprawnych ma **charakter zamknięty**, a więc nie może być interpretowana rozszerzająco. Zamknięty charakter katalogu czynności prawnych obciążonych omawianym podatkiem wyklucza jakąkolwiek możliwość opodatkowania umów nieznajdujących swojego dokładnego odpowiednika wśród tych wymienionych w powoływanym art. 1 ust. 1 u.p.c.c., nawet gdyby faktycznie łączyły one w sobie pewne elementy kilku umów nazwanych, podlegających podatkowi.

Zatem opodatkowaniu podatkiem od czynności cywilnoprawnych podlegają czynności cywilnoprawne (w tym jednostronna). Aby można było mówić o czynności w rozumieniu prawa cywilnego - musi być wyrażona wola dokonania określonego działania (czynności). (...)

Ten punkt widzenia, nie wpływa i nie zmienia zakresu opodatkowania podatkiem od czynności cywilnoprawnej, w której to regulacji **ustawodawca podatkowy objął opodatkowaniem czynność cywilnoprawną a nie prawa, skutki tej czynności cywilnoprawnej.**”

PCC – PODMIOT PODATKU

Art. 5. u.p.c.c.

1. Obowiązek zapłaty podatku ciąży na podatnikach tego podatku.
2. Jeżeli obowiązek podatkowy ciąży na kilku podmiotach albo na stronach umowy zamiany, albo wspólnikach spółki cywilnej, zobowiązanymi solidarnie do zapłaty podatku są odpowiednio te podmioty, strony umowy zamiany albo wspólnicy spółki cywilnej.

PCC – PODMIOT PODATKU

1) przy umowie sprzedaży

– na kupującym;

2) przy umowie zamiany

– na stronach czynności;

3) przy umowie darowizny

– na obdarowanym;

4) przy umowie dożywocia

– na nabywcy własności nieruchomości;

5) przy umowie o dział spadku lub o zniesienie współwłasności

– na podmiocie nabywającym rzeczy lub prawa majątkowe ponad udział w spadku lub we współwłasności;

6) przy ustanowieniu odpłatnego użytkowania, w tym również nieprawidłowego oraz odpłatnej służebności

– na użytkowniku lub nabywającym prawo służebności;

7) przy umowie pożyczki i umowie depozytu nieprawidłowego

– na biorącym pożyczkę lub przechowawcy;

8) przy ustanowieniu hipoteki

– na składającym oświadczenia woli o ustanowieniu hipoteki;

9) przy umowie spółki cywilnej

– na wspólnikach, pozostałych umowach spółki – na spółce.

PCC – WYŁĄCZENIA PODATKOWE

INTERES PUBLICZNY LUB SPOŁECZNY	np. czynności cywilnoprawne w sprawach: a) alimentacyjnych, opieki, kurateli i przysposobienia, b) ubezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, opieki społecznej, ulg określonych w przepisach szczególnych dla żołnierzy niezawodowych i osób odbywających służbę zastępczą oraz ich rodzin, a także uprawnień dla osób niepełnosprawnych i osób objętych przepisami o szczególnych uprawnieniach dla kombatanatów, c) wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborów do Sejmu, Senatu i organów samorządu terytorialnego oraz referendum,
CZYNNOŚCI CYWILNOPRAWNE ZA WYJĄTKIEM UMOWY SPÓŁKI	a) w zakresie, w jakim są opodatkowane podatkiem od towarów i usług b) jeżeli przynajmniej jedna ze stron jest zwolniona od podatku od towarów i usług z tytułu dokonania tej czynności, z wyjątkiem: – umów sprzedaży i zamiany, których przedmiotem jest nieruchomości lub jej część, albo prawo użytkowania wieczystego, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej lub prawo do miejsca postojowego w garażu wielostanowiskowym lub udział w tych prawach, – umów sprzedaży udziałów i akcji w spółkach handlowych

PCC – WYŁĄCZENIA PODATKOWE

WYNIKAJĄCE Z PRAWA CELNEGO	umowy sprzedaży oraz zamiany rzeczy, które w rozumieniu przepisów prawa celnego stanowią towary: a) wprowadzone do wolnego obszaru celnego, b) objęte procedurą składu celnego;
UMOWY SPÓŁKI LUB JEJ ZMIANY	umowy spółki i ich zmiany związane z: a) łączeniem spółek kapitałowych, b) przekształceniem spółki kapitałowej w inną spółkę kapitałową, c) wniesieniem do spółki kapitałowej, w zamian za jej udziały lub akcje: – przedsiębiorstwa spółki kapitałowej lub jego zorganizowanej części, – udziałów lub akcji innej spółki kapitałowej dających w niej większość głosów albo kolejnych udziałów lub akcji, w przypadku gdy spółka, do której są wnoszone te udziały lub akcje, posiada już większość głosów.

PCC – OBOWIĄZEK PODATKOWY

Art. 3. u.p.c.c.

I. Obowiązek podatkowy, z zastrzeżeniem ust. 2, powstaje:

- I) z chwilą dokonania czynności cywilnoprawnej;
 - Ia) z chwilą każdorazowej wypłaty środków pieniężnych, jeżeli umowa pożyczki określa, że wypłata środków pieniężnych nastąpi niejednokrotnie i ich suma nie jest znana w chwili zawarcia umowy;
- 2) z chwilą podjęcia uchwały o podwyższeniu kapitału spółki mającej osobowość prawną;
 - 2a) z chwilą złożenia oświadczenia o ustanowieniu hipoteki lub zawarcia umowy ustanowienia hipoteki;
- 3) z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia sądu, doręczenia wyroku sądu polubownego lub zawarcia ugody – od przedmiotów opodatkowania określonych w art. 1 ust. 1 pkt 3;
- 4) z chwilą powołania się przez podatnika na fakt dokonania czynności cywilnoprawnej – jeżeli podatnik nie złożył deklaracji w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych w terminie 5 lat od końca roku, w którym upłynął termin płatności podatku, a następnie powołuje się przed organem podatkowym na fakt jej dokonania.

2. Jeżeli zawarcie umowy przenoszącej własność następuje w wykonaniu zobowiązania wynikającego z uprzednio zawartej umowy zobowiązującej do przeniesienia własności, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą zawarcia umowy przenoszącej własność.

PCC – PODSTAWA OPODATKOWANIA

- **Wartość rynkową przedmiotu czynności cywilnoprawnych** określa się na podstawie przeciętnych cen stosowanych w obrocie rzeczami tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem ich miejsca położenia, stanu i stopnia zużycia,
- oraz w **obrocie prawami majątkowymi** tego samego rodzaju, z dnia dokonania tej czynności, **bez odliczania długów i ciężarów**.
- Jeżeli podatnik:
 1. nie określił wartości przedmiotu czynności cywilnoprawnej lub
 2. wartość określona przez niego nie odpowiada, według oceny organu podatkowego, wartości rynkowej,organ ten wezwie podatnika do jej określenia, podwyższenia lub obniżenia, w terminie nie krótszym niż **14 dni** od dnia doręczenia wezwania, podając jednocześnie wartość **według własnej, wstępnej oceny**.

PCC – PODSTAWA OPODATKOWANIA

- Jeżeli podatnik, pomimo wezwania, o którym mowa w ust. 3, nie określił wartości lub podał wartość nieodpowiadającą wartości rynkowej, organ podatkowy dokona jej określenia z uwzględnieniem **opinii biegłego lub przedłożonej przez podatnika wyceny rzeczoznawcy**. Jeżeli organ podatkowy powoła biegłego, a wartość określona z uwzględnieniem jego opinii różni się o więcej niż 33% od wartości podanej przez podatnika, koszty opinii ponosi podatnik.
- Jeżeli z treści czynności cywilnoprawnych, wymienionych w ust. 1 pkt 6, wynika prawo żądania świadczeń, które nie mogą być oznaczone pod względem wielkości w chwili zawierania umowy, podstawę opodatkowania ustala się **w miarę wykonywania świadczeń**. Organ podatkowy może jednak, za zgodą podatnika, przyjąć do podstawy opodatkowania prawdopodobną wartość wszystkich świadczeń za okres trwania czynności.

PCC – SKALA I STAWKI PODATKOWE

3. Podatek pobiera się według stawki najwyższej:

- 1) jeżeli podatnik dokonując czynności cywilnoprawnej, w wyniku której nastąpiło przeniesienie własności, nie wyodrębnił wartości rzeczy lub praw majątkowych, do których mają zastosowanie różne stawki – od łącznej wartości tych rzeczy lub praw majątkowych;
- 2) jeżeli przedmiotem umowy zamiany są rzeczy lub prawa majątkowe, co do których obowiązują różne stawki.

5. Stawka podatku **wynosi 20%**, jeżeli przed organem podatkowym w toku czynności sprawdzających, kontroli podatkowej, postępowania podatkowego lub kontroli celno-skarbowej:

- 1) podatnik powołuje się na fakt zawarcia umowy pożyczki, depozytu nieprawidłowego lub ustanowienia użytkowania nieprawidłowego albo ich zmiany, a należny podatek od tych czynności nie został zapłacony;
- 2) biorący pożyczkę, o którym mowa w art. 9 pkt 10 lit. b, powołuje się na fakt zawarcia umowy pożyczki, a nie spełnił warunku udokumentowania otrzymania pieniędzy na rachunek bankowy, albo jego rachunek prowadzony przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową lub przekazem pocztowym.

PCC – ZWOLNIENIA PODATKOWE

Zwolnienia podmiotowe	Zwolnienia przedmiotowe
· organizacje pożytku publicznego, jeżeli dokonają czynności cywilnoprawnych wyłącznie w związku z nieodpłatną działalnością pożytku publicznego w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 8 ust. 2a u.p.c.c.)	· sprzedaż walut obcych (art. 9 pkt 1 u.p.c.c.)
· jednostki samorządu terytorialnego (art. 8 pkt 4 u.p.c.c.)	· zamiana budynku mieszkalnego lub jego części, lokali mieszkalnych stanowiących odrębną nieruchomość, spółdzielczych własnościowych praw do lokalu mieszkalnego oraz wynikających z przepisów prawa spółdzielczego praw do domu jednorodzinnego lub praw do lokalu w małym domu mieszkalnym, jeżeli stronami umowy są osoby zaliczone do I grupy podatkowej zgodnie z przepisami o podatku od spadków i darowizn (art. 9 pkt 5 u.p.c.c.)
· Skarb Państwa (art. 8 pkt 5 u.p.c.c.)	· sprzedaż rzeczy ruchomych, jeżeli podstawa opodatkowania nie przekracza 1000 zł (art. 9 pkt 6 u.p.c.c.)
· Agencja Rezerw Materiałowych (art. 8 pkt 8 u.p.c.c.)	· sprzedaż towarów giełdowych na giełdach towarowych (art. 9 pkt 9a u.p.c.c.)

PCC – WARUNKI I TRYB PŁATNOŚCI

Art. 10. u.p.c.c.

1. Podatnicy są obowiązani, bez wezwania organu podatkowego, złożyć deklarację w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych, według ustalonego wzoru, oraz obliczyć i wpłacić podatek w terminie 14 dni od dnia powstania obowiązku podatkowego, z wyłączeniem przypadków, gdy podatek jest pobierany przez płatnika.
2. Notariusze są płatnikami podatku od czynności cywilnoprawnych dokonywanych w formie aktu notarialnego

PCC – WARUNKI I TRYB PŁATNOŚCI

Art. 11. u.p.c.c.

1. Podatek, z zastrzeżeniem ust. 2, podlega zwrotowi, jeżeli:

- 1) uchylone zostały skutki prawne oświadczenia woli (nieważność względna);
- 2) nie spełnił się warunek zawieszający, od którego uzależniono wykonanie czynności cywilnoprawnej;
- 3) (uchylony)
 - 3a) spółka nie została zarejestrowana w rejestrze przedsiębiorców lub wysokość kapitału zakładowego spółki kapitałowej została zarejestrowana w kwocie Dodany ust. 5 w art. 10 wejdzie w życie z dn. 1.07.2019 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2244). niższej niż określała umowa spółki – w części stanowiącej różnicę między podatkiem zapłaconym i podatkiem należnym;
 - 4) podwyższenie kapitału zakładowego spółki nie zostanie zarejestrowane lub zostanie zarejestrowane w wysokości niższej niż określona w uchwale – w części stanowiącej różnicę między podatkiem zapłaconym i podatkiem należnym od podwyższenia kapitału zakładowego ujawnionego w rejestrze przedsiębiorców;
 - 5) nie dokonano wpisu hipoteki do księgi wieczystej.

2. Podatek nie podlega zwrotowi po upływie 5 lat od końca roku, w którym został zapłacony.